

Bakgrunden

För fem år sedan, den 13 juni 2004, var det val till EU-parlamentet. De sju etablerade riksdagspartierna ställde naturligtvis upp som vanligt, men därtill erbjöd en handfull medborgare väljarna ett nytt alternativ, Junilistan. Vi fick femton procent av rösterna och blev tredje största parti i valet med tre invalda ledamöter, Nils Lundgren, Lars Wohlin och H el ene Goudin. Detta  r den största omvälvning Sverige har upplevt i ett riksomfattande val.

Varför Junilistan?

Vi som startade detta parti valde namnet Junilistan för att understryka projektets speciella karaktär. Vi såg det inte som ett politiskt parti i vanlig mening. Vi ville med detta namn understryka att vi erbjöd de svenska väljarna en EU-kritisk lista att rösta på i valet i juni. Där skulle EU-kritiska politiker från olika partier stå med sin politiska hemhörighet markerad på valsedeln, namn som borde ha st tt på de etablerade partiernas valsedlar om deras interdemokrati hade fungerat.

Alla väljare skulle kunna kryssa för ett namn från sitt eget parti eller ideologi. Ingen väljare skulle behöva känna att hon eller han svek sitt parti eller sin allmänna politiska värderingsgrund. Valhandlingen skulle därmed kunna uttrycka både EU-kritik och ett stöd för den egna politiska ideologin eller det egna partiet i andra frågor. Vi ville erbjuda ett alternativ som hittills hade saknats.

För oss framstod det som orimligt att vanliga svenska väljare skulle tvingas rösta på Vänsterpartiet eller Miljöpartiet, för att uttrycka sin EU-kritik och därmed, i praktiken, samtidigt ge stöd åt dessa partiers politiska program i  vrigt. Dessa båda partier har tillsammans endast stöd av cirka tio procent av väljarna f r sina politiska riktlinjer, medan den typ av EU-kritik som vi st r för har stöd av omkring två tredjedelar av Sveriges medborgare enligt åtskilliga opinionsmätningar.

Vår EU-kritik visade sig vara lätt att förstå f r väljarna. Enligt en stor Temo-undersökning som gjordes direkt efter valet i juni 2004 var Junilistan det parti som lyckades bäst med att nå ut med sitt politiska budskap. Vårt program var "Ja till svenskt EU-medlemskap, men nej till att bygga en EU-stat". Detta innebar ja till den fria inre marknaden, ja till en gemensam politik för gränsöverskridande miljöproblem inom Europa och ja till en v rderingsunion, baserad på Europarådets konvention om mänskliga rättigheter. På dessa områden accepterar vi  verstatlighet. I  vrigt ska EU fungera som ett samarbete mellan självständiga stater. På inga andra områden ska den politiska makten överföras till EU:s institutioner. Detta var det mandat som våra ledamöter fick att verka för i parlamentet.

En s rling i politiken

Vår vision av EU gjorde oss till en s rling, både i det inhemska politiska systemet och i EU-parlamentet. Väljarna hade gett oss mandat att ta ställning i frågor om EU, men inte i inrikesangel genheter. Därtill hade vi inga företrädare i Sveriges riksdag.

Vårt inhemska politiska uppdrag var att bevaka EU-frågor i Bryssel och Strasbourg och se till att dessa blev föremål för debatt hemma i Sverige. Eftersom EU-frågor sällan upplevs som politiskt intressanta mellan EU-valen och eftersom vi inte är representerade i Sveriges riksdag har detta visat sig vara en svår uppgift. Vårt arbete i Sverige har koncentrerats till att publicera böcker, rapporter, debattartiklar och insändare, delta i offentliga debatter, tala vid offentliga möten och anordna studiecirkel runt om i landet.

Vårt politiska uppdrag i EU-parlamentet blev att, i utskott och under sessionerna i Bryssel och Strasbourg, plädера och rösta för det program för vilket vi hade begärt och fått väljarnas stöd. Vi kunde naturligtvis inte gå in i någon av de stora partigrupperna i parlamentet, till exempel den konservativa, den socialdemokratiska eller den liberala. Vi är ju tvärpolitiska vad avser höger-vänsterskalan i politiken. På den punkten var vårt mandat från väljarna mycket tydligt. Vi valde att gå med i den grupp som fick namnet IND/DEM (Oberoende/demokrati), helt i enlighet med vad vi hade sagt under valkampanjen. Denna grupp var både EU-kritisk och tvärpolitisk och inom gruppen samarbetade man inte politiskt på några andra områden än författningsfrågor och mänskliga rättigheter.

Det är vanligt att säga att svenska ledamöter i EU-parlamentet som tillhör stora partigrupper får större inflytande än de som tillhör små grupper, som till exempel IND/DEM. Detta är ett tvivelaktigt resonemang. En stor grupp får självklart mera inflytande än en liten (som sig bör i demokratiska sammanhang), men det betyder inte att de enskilda ledamöterna får mera inflytande via en stor grupp än via en liten. Om man, såsom de svenska Moderaterna, är fyra ledamöter av den konservativa gruppens 288 medlemmar, minskar den politiska handlingsfriheten och den enskilde ledamotens uppdrag blir oftast att trycka på den knapp han eller hon blir tillsagd att trycka på. I en liten grupp med mycket begränsat politiskt samarbete får ledamöterna långt större frihet och mer talartid och därmed bättre möjligheter att göra sig gällande. Som statistiken nedan visar, har våra ledamöter haft möjlighet att tala i parlamentet oftare än de flesta andra svenska ledamöter.